

Unele aspecte privind rolul autorităților publice centrale în asigurarea transparenței decizionale

Iulia DOLGAIA,
masterandă,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

After analyzing existing legal framework and central public administration's activities, it must be noted that in the Republic of Moldova there is an adequate legal framework consisting of rules and regulations which observance ensures the principle of transparency. Communication of public central administration with the citizen is two-directional and mostly occurs through new informational technologies. However, there are still some deficiencies in this communication, mostly due to the citizens' lack of activism. For this purpose, we believe it is imperative for the representatives of the civil society, of academia, and of expert groups to be more active and involved, to analyze existing draft bills, to participate in public consultations, to analyze thoroughly existing initiatives and to express their opinion on those. On the other hand, civil servants and public officials must be also more open to cooperation, and must take the opinion of the civil society into account. Thus, if public administration has committed to act in the spirit of the transparency principle, then this transparency must be a real and participatory one, given only a bilateral cooperation is a precondition of public support.

Transparența decizională este o problemă importantă în secolul informației și comunicațiilor. Astăzi există o serie largă de mijloace care difuzează informații, cetățeanul fiind pus în situația să aleagă însă informația utilă și adevărată. Nu cunoaștem cât de mult corespunde întreaga informație actuală acestor cerințe, însă putem afirma că în ceea ce privește informația oficială, de interes public, legalitatea, publicitatea și corectitudinea acesteia este reglementată prin lege.

Potrivit articolului 34 din Constituția Republicii Moldova, dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngăduit, iar autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și

asupra problemelor de interes personal. [1]

Același articol ne spune că mijloacele de informare publică, de stat sau private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. Mijloacele de informare publică nu sunt supuse cenzurii.

Pentru a înțelege în ce măsură sunt respectate prevederile legale, cum este respectat dreptul cetățeanului la informare, am hotărât să analizăm aspectele teoretico-practice ale transparenței decizionale din cadrul administrației publice centrale, analizând legislația în vigoare, dar și activitatea administrației publice centrale în asigurarea principiului transparenței. [1]

Articolul 25 al Legii cu privire la Guvern enunță că ședințele Guvernului sunt publice. La ele pot participa și alte persoane, în conformitate cu legislația. La decizia Pri-

mului-Ministru, ședințele pot fi închise. Mai mult decât atât, același articol ne vorbește că Guvernul asigură transparența activității sale. În acest scop, Guvernul, din oficiu sau la inițiativa cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate, dispune, în conformitate cu legea, consultarea publică a proiectelor de acte ale Guvernului care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice). Guvernul plasează pe pagina web oficială stenogramele ședințelor sale publice și alte acte vizând activitatea Executivului. [2]

Analizând pagina web a Guvernului putem spune că, într-adevăr, Guvernul asigură transparența în limita posibilităților, plasând informația publică pe site-ul oficial. Astfel, informațiile cu privire la programul de activitate a Guvernului, ordinea de zi a ședințelor, proiectele de acte normative pot fi vizualizate de cetățeni. [7]

Un bun ghid în respectarea principiului transparenței este Legea nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional. [3]

Potrivit art. 10 al Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, „autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei. Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia

se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile, cel puțin, pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor”. [3]

Încercând să constatăm cum se respectă respectiva prevedere, am efectuat o analiză cantitativă și calitativă a site-urilor ministerelor Republicii Moldova și am ajuns la următoarea concluzie: absolut toate ministerele au afișate pe site informații privind conducerea și structura ministerului, nouități legate de activitatea curentă, proiecte de acte normative aflate în discuție, locuri vacante, programul de audiențe, datele de contact, precum și informații specifice domeniului în care își desfășoară activitatea etc. [7]

Fiecare utilizator poate găsi informația generală despre activitatea ministerului accesând site-ul ministerului. Considerăm că crearea unor astfel de site-uri și plasarea informației cu privire la activitatea ministerului este un pas spre asigurarea transparenței decizionale. Mai mult decât atât, pe site-urile ministerelor o rubrică aparte aparține transparenței decizionale, în această secțiune este plasată informația cu privire la proiectele de documente, documentele aprobate, ordinele ministrului, consultarea publică, rapoartele anuale. Această informație permite cetățeanului să cunoască activitatea pe care o desfășoară ministerul, proiectele de acte normative și să participe, în final, la consultări publice. De asemenea, considerăm că informația oferită de minister prin intermediul paginii web asigură respectarea principiilor transparenței și anume asigură informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea proiectelor de decizie respective și oferă posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional. [8-22]

Un aport important în realizarea dreptului cetățeanului la informare îl constituie rubrica „Întrebări ministrului” care permite adresarea de întrebări sau de petiții către minister în formă electronică. Tot aici sunt descrise condițiile de fond și de formă ale mesajelor adresate în ceea ce privește numărul de caractere, datele de identitate și poșta petiționarului etc. Răspunsul este primit, de asemenea, în format electronic pe adresa înregistrată de petiționar.

Totuși autoritățile administrației publice centrale mai întâmpină și unele provocări în ceea ce privește transparența decizională, inclusiv:

- lipsa încrederii societății în activitatea autorităților publice centrale;
- colaborarea insuficientă între societatea civilă și administrația publică centrală;
- inițiativa redusă a societății civile în activitatea de consultări publice a proiectelor de acte normative.

În concluzie, analizând legislația și activitatea autorităților publice centrale, putem menționa că în Republica Moldova există un cadru legal adecvat, conținând reguli și

norme, respectarea cărora asigură realizarea principiului transparenței. Comunicarea administrației publice centrale cu cetățeanul este bidirecțională și se desfășoară, în special, prin intermediul noilor tehnologii informaționale. Totuși există încă unele carențe în comunicare, dintre care una principală este pasivitatea cetățenilor. În acest sens, considerăm oportun ca reprezentanții societății civile, ai mediului academic, ai grupurilor de experți să dea dovadă de un spirit activ mai pronunțat, să studieze proiectele de lege, să participe la consultările publice, să studieze toate aspectele inițiativelor propuse și să-și expună opiniile asupra acestora. Totodată, funcționarii publici și demnitarii trebuie să manifeste și ei mai multă deschidere spre colaborare, precum și să țină cont de opinia societății civile. Astfel, dacă administrația publică și-a luat angajamentul de a respecta principiul transparenței, atunci această transparență trebuie să fie una reală și participativă, dat fiind faptul că numai prezența colaborării bilaterale este o precondiție a susținerii de către public.

BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.
2. Legea Republicii Moldova cu privire la Guvern nr. 64 din 31.05.1990 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.131-133 din 26.09.2002.
3. Legea Republicii Moldova privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 88-90 din 28.07.2000.
4. Legea Republicii Moldova cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467 - XV din 21.11.2003 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6-12/44 din 01.01.2004.
5. Legea Republicii Moldova privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 215-217 din 05.12.2008.
6. Mardare G. Transparența administrativă – un element intrinsec al modernizării administrației publice. // Materialele conferinței internaționale științifico-practice din 21 mai 2008 „Academia de Administrare Publică – 15 ani de modernizare a serviciului public din Republica Moldova”. Chișinău: Ed. AAP, 2008, 334 p.
7. <<http://gov.md/ro/profiles/team>> (vizitat pe 22.03.2015).
8. <<http://mec.gov.md/>> (vizitat pe 22.03.2015).
9. <<http://www.mf.gov.md/>> (vizitat pe 22.03.2015).

10. <<http://www.justice.gov.md/>> (vizitat pe 23.03.2015).
11. <<http://www.mai.gov.md/>> (vizitat pe 23.03.2015).
12. <<http://www.mfa.gov.md/>> (vizitat pe 24.03.2015).
13. <<http://www.army.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
14. <<http://www.mdrc.gov.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
15. <<http://www.maia.gov.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
16. <<http://www.mtid.gov.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
17. <<http://mediu.gov.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
18. <<http://www.mc.gov.md/>> (vizitat pe 25.03.2015).
19. <<http://www.ms.gov.md/>> (vizitat pe 24.03.2015).
20. <<http://www.mtic.gov.md/>> (vizitat pe 24.03.2015).
21. <<http://www.mts.gov.md/>> (vizitat pe 24.03.2015).
22. <<http://www.mmps.gov.md/>> (vizitat pe 23.03.2015).

Prezentat: 30 aprilie 2015.

E-mail: iulia.dolgaia@mail.ru